

DRIELING COPPENS IN 1654 IN GENT

De vierde zwangerschap in het gezin Willem Coppens en Maria Valcke nam een einde op 30 jan. 1654 met de geboorte van drie dochters. De verrassing zal ongetwijfeld groot geweest zijn.

De doopheer in Sint Michiels (Noord) schrijft op die datum in het register: *Exorcisatae tres filiae legitimae D(omi)ni Guilielmi Coppens et D(omi)cellae Mariae Valcke, natae hodierna die hora prima nocturna et per me infrascriptum in necessitate baptizatae,*

- *maiolem natam Annam Mariam Aldegundam. Susceptores in catechismo D(omi)nus Jo(ann)es Coppens et domicella Anna Valcke.*
  - *secundam in catechismo suscepere D(omi)nus Franciscus Valcke et Livina Valcke nomine Livinam Franciscam.*
  - *tertiam suscepere in catechismo Mag(iste)r Joannes Valcke ad(voca)tus curiae Flandrie et D(omic)ella Joanna Coppens nomine Joannam Elizabetam.*
- Verder ontbreekt ieder spoor van hen, ook in de stadsrekeningen. Wellicht hebben ze maar enkele uren geleefd. En och, zeker in die tijd ... het waren toch maar meisjes.

Drie meisjes waren hen voorafgegaan:

- Anna Maria, *exorsisata* op 3 februari, geboren en gedoopt drie weken voordien (op 8 januari 1649).
- Maria Levina, *exorcisata* op 18 mei 1650, geboren en gedoopt één maand voordien (op 20 april).
- Catharina Theresia, *exorsisata* op 9 febr. 1652, geboren en vermoedelijk ook gedoopt (al wordt dit niet vermeld) drie weken voordien op 16 jan. 1652. De peter was kanunnik Egidius Extiel.

Twee jongens en een meisje volgden de drieling, Petrus Ignatius (°26 mei 1655, peter Joannes Valcke, advocaat in de Raad van Vlaanderen), Petrus Ignatius Gabriel (°18 maart 1657, peter Petrus Billiet, advocaat in dezelfde Raad), Anna Maria (°4 januari 1659, peter Joannes Valcke, voornoemd).

Opmerkelijk is de aanvang van de doopakte bij de drieling met *Exorcisatae* (sunt) = de duiveluitbanning is gebeurd. Dat was ook het geval bij de drie meisjes die de drieling voorafgingen.

Die duiveluitbanning is één van de sacramentaliën, die samen met de ondervraging (uiteraard van de peter bij een kinderdoop), de exsufflatie, de handoplegging, de zoutoplegging en de zalving met olie het eigenlijke doopsel voorafgaan. Ze maken deel uit van het doopsel maar zijn geen essentieel onderdeel ervan. Het essentiële element zonder hetwelk er geen doopsel

geweest is zijn de sacramentele woorden : EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PA+TRIS ET FI+LII ET SPIRITUS+SANCTI, waarbij de doopheer driemaal water over het hoofd van de dopeling laat vloeien.

Als om een of andere reden die duiveluitbanning niet gebeurd was vond men dat ze achteraf best toch maar gebeurde. We zijn hier immers halfweg de 17de eeuw, de eeuw van de duivelbezweringen en heksenprocessen. Bij de drie meisjes die de drieling voorafgingen gebeurde ze enkele weken na het doopsel.

Eigenlijk had dit toen geen zin meer. Door het doopsel was de boreling sowieso kind van God geworden en was een exorcisme volkomen overbodig.

Susceptores (of Susceperunt) in catechismo = heffers bij het doopsel, d.w.z. de peter en de meter. Die in catechismo wordt meestal enkel geschreven als er bij de latere duiveluitbanning aanwezig waren die dan met *adfuerunt in exorcismo* genoemd worden. Bij een exorcisme waren geen getuigen vereist en zij waren overigens van geen enkel belang in tegenstelling met de peter en de meter bij het doopsel omwille van de geestelijke verwantschap die daardoor ontstond.

Bij het doopsel van de drieling kan de duiveluitbanning best vooraf gebeurd zijn, zoals het volgens het boekje hoort, maar evengoed niet.

E. OSSIEUR.

AANVULLENDE LEDENLIJST

- 3202. Waegebaert G. - Hubert Frère-Orbanlaan 132 A - 9000 Gent
- 3203. Uyttenhove M. - Scheldekant 2 - 9820 Merelbeke
- 3204. Dr. De Smet M. - Unescolaan 11 - 9030 Mariakerke
- 3205. Haydon R. - Mgr. De Brabanderestraat 6 - 8710 Ooigem
- 3206. Hoste H. - Albert I laan 64 - F305 - 8620 Nieuwpoort
- 3207. Dr. Sabbe M. - Evergemsesteenweg 51 - 9032 Wondelgem
- 3208. Dr. Vereecken L. - Afsneelkouter 41 - 9051 Afsnee
- 3209. Van Severen J.-P. - Noordhoutstraat 3 - 9031 Drongen
- 3210. Mw. De Bon L. - Jules De Cocklaan 94 - 9050 Gentbrugge
- 3211. G. De Buck - Groenvinkstraat 8 - B337 - 9041 Oostakker
- 3212. Mw. Louwijck N. - Radijsstraat 30 - 9000 Gent